

אי הכי אלמנה נמי תיבעל בחמישי –

If so, a widow should also be נבעלת on Thursday

OVERVIEW

ברא cited a ברייתא that a בתולה is married on ד' and נבעלת on ה', because on ה' a blessing (of פרו ורבו) was given to the fish. A widow marries on ה' and is נבעלת on ו', since a ברכה was given to man on ו'. The גמרא asked; a woman is נבעלת on ה' (not because of דעתא) but because of לדגים, if so, let an אלמנה also (marry on ד' and) be נבעלת on ה' (because of the לדגים) like a בתולה. Our תוספות explains why the question of נמי תיבעל בה' is contingent on the fact that בתולה נשאת בד' is not because of דעתא, but rather because of לדגים.¹

פירוש² בשלמא אי הוה תני בברייתא דבתולה נבעלת בחמישי משום איקרורי דעתא -

The explanation of the א"ה is, everything would be understood if the ברייתא would have taught that a בתולה is נבעלת בה' because of the concern that otherwise his attitude would cool down and he will not go to ב"ד (unless it is the following morning) -

כדקמיבעיא לן ולא משום ברכה לדגים דלא חשיבא -

As one side of the query indicated, but she is not נבעלת בה' because of the ברכה, since the לדגים is not important to man, then -

הוי ניחא לן באלמנה דנבעלת בששי משום ברכה -

We would understand why אלמנה is נבעלת בו' because of the ברכה to man, which is important -

אבל השתא דטעמא דבתולה משום ברכה³ אלמנה נמי תיבעל בחמישי:

However now that the reason a בתולה is נבעלת בה' is only because of לדגים, ברכה, an אלמנה should also be נבעלת בה' for the same ברכה.

SUMMARY

The question that an אלמנה should be נבעלת בה' like a בתולה is valid only if we assume that the only reason a בתולה is נבעלת בה' is because of ברכה; otherwise, the concept of ברכה לדגים is insufficient to be נבעלת then.

THINKING IT OVER

¹ Seemingly regardless why a בתולה is נבעלת בה', the question can be asked why should not an אלמנה also be נבעלת בה'.

² See footnote # 1. Why is the question dependent on the אי הכי (that by בתולה the [only] reason she is נבעלת בה' is because of לדגים).

³ This indicates that the ברכה לדגים is חשוב, it should also be חשוב for an אלמנה

The term 'אי הכי' is applied whenever we establish a certain ברייתא, משנה, etc. in a specific manner. Then we can ask, that according to the way you established the משנה, etc. there is a certain difficulty that would not have been there if we understood the משנה as we did initially. However here how can we use the term אי"ה? No one established the ברייתא of בר קפרא in any manner. It states clearly that a גמרא is בתולה because of נבעלת בה'; what is the meaning of אי"ה? The גמרא should have merely asked a question on the ברייתא, why is an אלמנה different from a בתולה?!⁴

⁴ See קיקיון דיונה.